

Nro. 33.

A' FELS. AUSTR. CSÁSZÁR, ES AP. KIRÁLV
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

Indült Bétsből, Pénteken Aprilis 22-dik napján,
1808-ik esztendőben.

B é c s.

A' Császár és Császárné eö Felsegek a' mult Kedden, u. m. e' hónap 19-kén Brünnebe útoztak, a' honnan holnap szándékoznak visszajöni. Brünneből, F. ges Afzszonyunk kedves testvérenek Ferdinánd Fő Hertzeg Morva országi Kormányozónak meglátogatása után, Znaimon által Hollabrun felé folytatják útjokát, a' hol Antal Szakszoniai K. Hertzeggel és Kedves életepárjával találkoznak, kik mostanában Béts felé útoznak, és a' kiknek Albert Szakszoniai K. Hertzeg is eleikbe megyen tífztelet végett. A' Búrgban a' Német Birodalmi volt Cancell-

K k

laria palotájában lesznek szállva ezen Fejedelmi Vendégek.

Báró Benoit August, magát a' mult Pálmavasárnapon, bézárt szobájában, egy pistollyal az életből kivégezte. Halva, a' kanapéján ülve, és kezében még egy töltött pistolyt tartva találtatott. Cselekedetének indító okát nem tudják.

A' mult hétfőn a' Béts pataka mellett lévő nagy theatromon, Udalrich Morvai Ladgrof nevű játék alatt számos tsatázó lovagok jelenvén-meg a' jádzó helyen, egygyik, lovastól egygyütt lefittyent a' muzsikások' helyére, hanem ismét szerentsésen felszöktetett a' jádzó helyre. Nem lett se lovának se magának a' katonának semmi sérelme;

* * *

A' Pesti Magyar Jádzó Társaság, erejét feljül haladó Játékdarabok elő-adásávalis-kivánja igyekezetét, naponként meg mutatni. Frigyesit, Regulust, Egervárit, és a' Hóravilágot már gyakor izben, a' Közönségnek leg nagyobb megelégedésével, adták elé. A' többek-között közlebről, a' Hóravilág nevű ujj Játékdarabban; Kemény mint Klóska, a' vad indulatot; Sáskáné mint ennek felesége, a' kevély és gonosz Oláhnet; Ernyi pedig a' félenk Oláhot oly elevenen ábrázolták, hogy nem lehet eléggé ki mondani! — Kántor ellenben Heraclitustis meg neveltette volna: És ugyan az említett Játékdarabban a' kis Sáska János, egy vérengző oláhfiunak karakterét oly nyomosan el tudta találni; hogy 15 esztendő Szinjättzóhoz merték hasonlítani. Mely igyekeze-

tekben, említett színjättzőink ha továbbis meg maradnak; reményljük nem sokaig' leszünk ebben a tárgybanis más Nemzeteknél utólsóbbak! annyivalis inkább; mivel ezen Társaság, már több olyan jó Tagokból áll, a' kik magok kézzittói a' játék daraboknak — mint, p. o. Lang, Ernyi, Andrád, Benke, és Magyar Urak.

Magyar Ország.

Gyuláról, Békes V.gyéből Bójt más hava' 15-kén. A' mi nagy kedveségü Fő-Ispányunk; Nagy Méltóságú Szent Györgyi Horváth Sigmond Ur Eö Excellenziaja ismét ditsó jeleit adta atyai bölts gondoskodásának, és hazai szeretetének. Kiis örök emlékezetbe kívánván azon jeles napot helyheztetni, a' mellyen tudniillik Pünkösöd hava' 14-kén a' múlt 1807. eszt. ben Felső Fe-rentz Koronás Királyunk ezen Nemes Vármegye házána' itt Gyulán meg' szálván, és hálván, útját tovább ezen Nemes megye kebelében Szarvason által Buda felé folytatta; egy márványkő táblát, mellyen ezen valóban ritka, és majd példa nélkül való történet arany betűkkel kiméztve olvastatik, kézzittetvén, és ezen atyai intézetét Bójt-más.hava 12-kén folytatott Közönséges Megyei Gyülésében a' Tekéntetes Státusoknak, és Réndeknek ki nyilatkozatván mingyárt a' Gyülés kezdétével, onnan előbb minnyájan a' Szent Misére mentek, 's annak végével a' Nemes Vármegye háza előtt, a' hol a' polgári katonaság spallért formált, a' Tekéntetes Státusok, és Réndek meg' alapodván, azon márványkő tábla, sip, dob, 's trombita harsogása, és ágyú

inozsarak durrogása között a' Nemes Vármegye há-
zának homlok falába bé tétetett. Melly alkalmaz-
tossággal, T. Vidovich György Királyi Udvarnok,
és Megyei Fő-jegyző Ur az öfzve gyülekezett So-
kaságnak ezen márvány tábla ábrázolását meg magya-
rázván, a' T. Statusok, és Rendek a' Gyűlés foly-
tatására a' Nemes Vármegye házába ismét fel mentek.

Tasson, Aprilis 12-kén. Mitsoda szeren-
tsétlenség érte a' mult esztendőben T. N. Pest Vár-
megyében helyheztetett Tass nevezetű helységben
lakó Uraságokat a' rossz emberek által okoztatott tűz
miatt, már azt a' Magyar Kurir a' minap megirta
az Ujságban; hanem midőn már azt remélettük vol-
na, hogy az a' gonosz tévő gyujtogató Istenhez tért
és több károkat nem fog okozni: a' mult Januárius-
ban ismét előáll a' veszedelmes feltételének eszközle-
sével; a' melly hónapnak vége felé, helységünk' Bi-
rájának a' kertiben lévő istállóját felgyujtotta, mely-
ben két ökre, juhaj, buzaja, és egyéb gazdasághoz
tartozó szerszámai megégtek. Mártzius hónapjának
közepe tályán hasonlóképpen eszfeltájban egy Eskütt-
embernek kertiben a' takarmányát és két kup nádját
meggyujtván porrá égette. De ezzel sem elégedett-
bé az istentelen ember, hanem, ördögi mesterségét
ismét elővévén Aprilis' 9-kén reggeli hat óra előtt
helységünkben egy szegény ember' udvarán lévő
ollyának tüzet vetett, a' melyből szörnyű nagy tűz
támadván, 's az ifzonyú felszél miatt okoztatott
por és láng miatt az oltás végett az emberek hozzá
nem közelithetvén, tsak életeknek megtarthatásán
gondolkodtak; 46 házak égtek-el, 'néhány istálók-
kal, pajtákkal, és feles takarmányokkal egyetenben.

Sok lakosaink olyan inségre jutottak, hogy ha jótévő emberek által nem segítettnek, soha lábra nem állhatnak. Mindenek megégett; sem ruhájok sem ennivalójok nem maradt. A' bóltos Görögnek bora pálinkája oda égett; a' feleségének csak a' rajta lévő ruhája maradt-meg. A' Tízteletesünk' házáat alig tudtuk megoltalmazni, különben a' templomunk is elégett volna. — „Esedezve ajánlják tehát magokat az ezen szomorú állapotra jutott Tassi helységnek adófizető lakosai, minden renden lévőknek kegyességekbe, minden kerefsztény felebarátjaitkat kérvén, hogy szívek megesvén könyörüljenek rajtok; legyenek az ügyefogyottaknak segítségül, azzal, a' mi kitől kitelhetik, jótévőségeknek Istentől várván bőséges megjutalmaztatását, a' ki, hogy az ilyen szerentsetlenségtől, minden embert oltalmazzon, szivekből kívánják ezen leg rettenetesebb inségre jutott szerentsetlenségnek.

Paksról is azt írják, hogy ott is tűz támadván valamelly vigyázatlanságból e' hónap' 7-dikén, 600 házat tett hamúvá.

Ungvár, April 6-kán. Minek előtte a' mult 21-ik Martziusban az ezen T.ttes Ungh Vármegye Fő Ispanyi Helytartó Méltóságos L. B. Perényi Perény István Ur, 1807 esztendőben Ország szerint hozatott második Törvénynek sikeres végre hajtásához a' közönséges Gyűlésben fogott volna; az őszve sereglett Rendeket, és Karokat, és ezek által még a' jelen nem lévöket is következendő valóban fontos, és gyökeres béfszédével buzdította; mellynek ha reménylett foganatja leszen, ezen T.ttes Ungh Vármegye Felséges Urunk bizadolmának nem csak bőve

eleget fog tenni; hanem talán azt felül is fogja haladni. Ezen búzgó beszéd így következik:

Tekentetes Státusok!

Ezen nevezetes Gyűlésünkben, melytől tudniillik önnön magunk, és Nemzetünk betsülete függ, hogy illy jeles számmal van szerentsém a' T.ttes Státusokat szemlélni, nagyon örvendek. Valóban nevezetes ezen Gyülekezetünk, minthog, mind Felséges Urunkhoz való hívségünk, mind Hazánk' szeretete, nagy áldazatokat kíván tőlünk; de Törvényünk is arra kötelez, és nagy ösztönt ad azoknak, a' kikben Arpád igaz vére el nem aludott. Nem de nem T.ttes Státusok, a' Magyar Nemzet minden esetben Királyjáért, Hazájáért vérét kiontani kész volt-e? Nem de nem életét is, mellynél drágább nincs, feláldozni gyönyörőségének tartotta-e? és vallyan Kiralyaink Hazánk'nak bel-dogulásáért kimélték-e' valaha vagyonyyaikat? Nincs ebben kétség, adta ennek jeles példáit a' Nemzet mind régi, mind közelebről való időkben, úgy annyira, hogy az irégység is azt még ismerni kén-ten. Kövessük tehát mi is Edes Eleink Nyomdokit, annyival inkább, hogy talán egyfzer-egyfzer erre nagyobb szükség nem volt. Meg ismerték ezt a' T.ttes Státusok már akkor, midőn az ajánlást Követyeiknek meg hagyták. Nincs tehát egyéb há-
ra, hanem hogy minden készséggel tegyük meg Ha-
zánk Oltáránál áldazatunkat; de ám olly tisztá lé-
gyen ez, a' millyent tudniillik Felséges Urunkhoz
fedhetetlen hívségünk, Hazánkhoz édes szeretetünk,
és hozott Törvényünk tőlünk kíván; tegyük félre
magunk alávaló szeretetét, áldazzunk tisztán, ho-

mályba ne borítsuk kölső Nemzeteknél eddig szerzett ditsőségünket, tegyünk eleget Felséges Urunk bennünk helyheztetett bizodalmának; hogy mi is érdemes maradiki vagyunk Edes Eleinknek, bizonyítsuk meg, így fogjuk Királyunkhoz hívségünket, édes Hazánkhoz szeretünket jeles példánkal késő Maradikinkra által adni, így leszünk Törvényünknek, mellynél a Magyar Nemzet előtt szentebb nem volt, hív megörzői. Tulajdona volt mindég a mi Nemzetünknek a 'betsület' szeretete, ugyan azért magunkra vagyon bizva vagyonunk szerént adományunk bévallása: inkább tehát többet adjunk, mint sem betsületünket örökre eltemessük."

A' kemény téltől, melly itten Februárius közepe táján elkezdődött, mai napiglan se szabadulhatánk meg. Ma kezdett egy kis eső lanyházni.

Frantzia Birodalom.

Paris, April. 5-kén. A' Császárnak, mint az útját elrendelte vala, tegnap meg kellett érkezni Bordeaux várossába. St. Cloudból lett útnak indulása után 3-dikban estve Orleansba érkezvén, a' Püspöki épületben vatsorált és hált, a' honnan más nap 10 órakor Tours felé folytatta útját.

Syrene és Italiene nevü Fregátjaink szerentsés útát tettek a' télen a' tengereken, mely felől ekképpen ír a' Monitör: — „Ezen hajóink Jan. 17-kén indultak el Frantzia ország' partjai mellől Napkeleti Kiloniáink felé, a' hova (kéttség kívül Isel de France szigetét érti) 26 napok alatt megerkezvén, Mártzius 26 kára szerentsésesen ismét vízfizza érkeztek Lorienti kikötőhelyünkbe. Számos szállá-

tó hajót kísérték-el a' Koloniákba Utjokban Susanna és Saracking nevű kereskedő, és Sapho's Alerte nevű kiseded hadi, Anglus hajókat előltálván, elfogták, melly ket utólsók közzül mindeniken 16 ágyúk és 83 emberek találtattak. Mártz. 23-kán Belle-Isle sziget mellé érkezvén, valami 4 mértföld távolságra 2 Linea és 3 Fregát ellenséges hajót vettek észekbe, a' melly elől Groix felé ki akartak kerülni, hanem a' szél eltsendesedvén a' sziget erőségének ágyui alatt kénytelenítették oltalmat keresni. Az Italienne szerentsésen el is jutott oda, hanem a' Syrenét egy ellenséges Linea hajó és Fregát béérvén, ezek ellen egy óránál tovább védelmezte magát dekasint, a' midőn a' tenger apadása elkövetkezvén a' Syrene fővényen akadott, az Anglusok pedig, hogy ők is úgy ne járjanak, a' mély tengerre kijebb mentek. A' tenger vizének megjövése, vagy megmélyülése után azonközben a' Syrene szerentsésen felemelődött a' fővényről, s az Anglusoknak minden iparkodása mellett is a' másik Fregáttal egygyütt béavezett Lorienthez.

Hortense és Hermione nevű Fregátjaink hasonló szerentsével érkeztek vizsza hasonló expeditzióból a' Rocheforti kikötőhelybe, 160 hadi foglyokkal egyetemben, kiket tizenöt külömbkülömb Anglus kereskedő hajókon fogtak-el ezen útjokban.

Páris, April. 7-ikén. A' Császárné tegnapreggel utánna indult a' Császárnak a' Déli Departamentek-felé, hasonlóképpen a' Bordeaux felé vívő úton. — Két orával a' Császárnak Tours várossába való érkezése előtt, egy Spanyol első rangú Követ érkezett vala ugyan oda, a' ki Páris felé

akarta útját folytatni, egy levelet akarván az ujj Spanyol Királytól VII-dik Ferdinándustól Napoleon Császárhoz vinni. Marschal Düroc a' Császár' kísérei közzül az első hintóban ülven, abból kiszállott, a' levelet a' Spanyol Követtől elvette, 's a' Császárnak általadta, a' ki azt elolvastván azt izente a' Követnek, hogy az első postaálláson mennyen hozzá andientziára.

* * *

Folytatása a' Frantzia Universitás leírásának: — A' már fennálló Törvényes Oskolák egész Birodalomban 12 Fakultásokra oszlanak; eddig való intézeteknek modját megtartják; hasonló módon az Orvosi Tudomány Oskolái is 5 Fakultásokra oszlván, valamint azok úgy ezek is a' magok Kerületeikben találtató Akadémiákhoz fognak tartozni.

Minden Lyceumnál, az Akadémia főbb helyénél, fog találatni egy Tudományok Fakultássa; ehez tartozjk a' Lyceumnál lévő Matematikai tanítószék mindenkori első Professora, hasonlóképpen még egy más Matematikai, 's egy Physikai és Chemiai Professorok. A' Professor és Censor Adjunctusok. Az egygyik Professor Decan. — Az Akadémiák fő helyeiknél leszen egy Litteratúrai Fakultás is, melly a' Lyceumokban az úgy neveződő Szép Tudományok Professorából és más két Professorokból áll.

III. Titulus. A' Grádusokrol. Minden Akademiánál leszenek három féle, u. m: Baccalanreusi, Licenciatusi, és Doktori Grádusok; hogy a' felsőbet el lehessen nyerni, bírni kell az alsóbbakkal.

Examenek és disputatziók által kell nyerni őket. A' ki a' többi Fakultásoknál Baccalaureusságot akar kapni, annak már Baccalaureusnak kell lenni a' Litteratúrai Fakultásnál. Ezekre a' Gradusokra szükség van annak, a' ki az Univeritásnak tagja akar lenni.

Spanyol Ország.

A' Spanyol országi volt Király IV. dik Károly, ilyen Proklamatiót hirdettetett volt ki Mártz. 18-kán, úgymint az ő orszaglásról való lemondása napját megelőzőtt napon: — “

„Ő Felsege tudósittatván a' felől, hogy Madridon által minden orán Frantzia seregek fognának általútozni, mellyek Kadix felé folytatják útjokat, méltoztatik ezen dolgot a' maga Udvari Tanátsának tudtára adni, egyfzersmind ezen Királyi Akaratja felől is jelentést tévén, hogy a' Frantzia seregeket, mellyek Madridban vagy annak környekein megjeleni fognak, olyan tisztelettel, barátsággal, 's törvényes illendőséggel fogadják és lássák, mint fogadni és látni tartoznak a' Frantzia Császárnak, az ő Spanyol Királyi Felsege belső szövetséges társának seregeit. Melyhezképpest tehát a' Királyi Tanáts a' jelenvaló Proklamatiót kihirdettetvén, olyan bizodalommal viseltetik a' népnek hivsége eránt, hogy ezen Királyi Rendelést pontosan telyesíteni fogja.“

A' Frantzia seregeknek Madridba való bemenetelekről ilyen magános levelet hirdettek ki a' Párisi Ujságok: — “

„Tsak e' hónap (Mártz.) 23-kán érkezhetenk meg Madrid mellé, a' hová még azon estvé bészállottunk. Véghetetlen sokaság és nagy számu tsil-

lámbló hintók jöttek-ki előnkbe, azon helyre, a' hol egész seregünk leg szebb rendben állott, melynek a' Bergi Nagy Hertzeg ezer Vivat! kiáltások között tartotta mustráját, 's azzal azt a' városba beindította. Maga leg elől ment nagy számu Gen. Stábjával. Két osztályát a' seregnek künn a' Madrid mellett lévő halmokon hagyta táborban. A' házaktól néző és utzákon álló nép és katonák, nagy örömeiket nyilatkoztatták azon, hogy Frantziákat láthatnak. Igen örvendettek kivált a' Bergi Hertzegnek, a' ki a' Tengeri dolgokra ügyelő Canczellaria' szép épületébe szállott-bé, és Madridi Komendánsá Grouchy nevű Generálist nevezte. A' belső bátorság végett szélllyel járó strázsa csoportokkal mindeütt egy Frantzia és egy Spanyol tisztek jár azért, hogy a' nyelvnek nem értése miatt valamelly zendülés ne essék. Az ujj Király e' hónap' 24 kén tartotta ide való pompás bécjövetelet, ló hátton. Igen szép és kellemetes tekintetű ember. A' Királyi palota, a' hova béczállott, közel van a' Bergi Nagy Hertzeg szállásához. A' szép idő és a' Madriti lakosok által való jó-láttatás, nem soká el fogják felejtetni katonáinkal a' sok úti szenvedést.

A' Madridban kijöni szokott Udvari Kalendariumról azt jegyzik-meg, hogy erre az esztendőre a' Portugalliai Udvar kihagyatott belőlle; tsak a' Brasiliai Princznek mint volt Régensnek Felesége, 's mint Spanyol Király leánya fordul elő benne.

D á n i a.

Koppenhaga, Mártz. 29-kén. Igaz, fájdalom, a' mi derek tengeri katonáknak Kapitány

Jessennek szerentsétlen története. Ezen hónap 23-kán estvéli 6 óra tájban Seelandia szigetének Isefjord nevű Napnyugoti szegeletén lévő Ebbelike nevű falutól nem messze ment véghez ezen öbölben az ifzonyú verekedés. Ejjeli 11 oráig verekedett az ellenséges hajós csoport ellen, a' melly egy Linea hajóbol, 4 Fregátbol, és egy Briggból állott, a' mellyeknek nem kevés kárt okozott vakmerő ellentállása által. Végezetre az ellene támadott nagy erő miatt semmi módját nem láthatván a' megtartatásnak, a' partnak hájtatott, inkább a' tengerbe süllyeszteni, mint az ellenség' kezére bocsátani akarván hajóját, a' melly ekképpen a' partól valami 350 lépés távolságra, fenéken akadott. Hanem még itt is mind addig védelmezte magát, míg az Ánglusok tsonakokon nagy számmal melléje érkezvén felmászás által erőt vettek rajta, a' melly oly mérges vérontás által ment véghez a' hajó padlásán és benne, hogy a' partra kihallott az ifzonyú lárma. Végre tsendesség lett. Az Ánglusok a' magok hajóikra fogságra vitték az életben maradott Dánusokat, 's a' hajót felgyujtván ott hagyták, a' melly virattfelé a' meggyuladott puskapor által a' levegőbe felvetődött. Kapitány Jessen már még egyszer ditséretesen megverekedett volt az Anglusokkal. Rajta kívül még egy Willemoes nevű derék Dánus tizt volt jelen ezen Krefztely nevű Linea hajón. Által küldött a' Dánus Király a' Swéd partra a' Gothenburgi kikötőhelybe, a' hol az Ánglus hadi hajók megállapodtak, ezen hadi fogságra esett alattvalóinak költsönben való vízfizakapthásokat próbáltván.

Olasz Ország.

A' Korfui Ujságban olvassuk, hogy a' Febr. 22-kén oda bévezett Touloni Frantzia hajós seregnek vezére Admirális Gántheaume, azzal onnan más nap reggel ismét kievezett, hanem egy fordulást tévén, oda tsak hamar ismét visszsa ment. Más nap ismét kijött onnan, hanem ekkor is visszsa evezett oda még azon nap. Mártzius 16-dikán 3-dik versben jött-ki ismét onnan, 's útját ezen alkalmatossággal, mint gyanitják M o r e a felé vette.

Roma, Mártz. 24-kén. A' Nagy hétre nagy kézfületeket tesznek íft, melynek solennitassai nagy pompával fognak ezen alkalmatossággal véghez menni. Azt itt találató Anglusokat mind elfogták, és az Engelsburgba zárták.

Florentzia Aprilis 1-ső napján. Dugnani, Crivelli, Doria, és Pamfili Kardinális eő Eminentziájok, Romából ide érkeztek. A' két elsők Genuába, a' két utólsók Maylandba útoznak, a' hol ennekutánna lakni szándékoznak.

Mayland April. 3-dikán. Az ide való Udvari Ujságban olvassuk, hogy az Olasz Országi Vice Király, mint a' Frantzia Császár' egygyik Helytartó Generálissa, ilyen hirdetést intézett, a' Toskánai, a' Pápa birodalmabéli, és az egyéb Adriaticumi tengerpartokon tanyázó Frantzia seregekhez: —

„Tudósittatván Napoleon ő Cs. K. Felsege a' felől, hogy Romában és más egyéb Olasz országi vidékeken valami ujj színü kokárdákat osztogattak volna ki, a' mellyek az itt lévő fegyveres seregek ellen való öfzfegyülekezésnek jeléül fognának szol-

gálni, ő Cs. K. Felsége mind ezeket az e'féle kő-
kardák' kiasztogatóit minden rosz következesekért
való felelésre kötelezi, és meg parantsolja minden
Generálisainak, a' kik a' nevezett partokon, vala-
mint színtén a' Nápolyi vidékeken is a' Frantzia se-
regeket vezérlik, hogy ezen kőkardáknak kiasztog-
atóit azonnal fogdostassák-el, és mind azokat, a'
kik 10 napok múlva ilyen kőkardákkal találtnak,
katona Itélőszék' eleibe állíttassák; és agyonlövet-
tessék.

Ugyan ezen Levelek hozzfzasan irnak a' Nápö-
lyi mostani Királynénak útazasáról, a' ki a' mult na-
pokban ment Párisbol haza Nápolyba. Summásan
szollván a' dologrol, Rómán Mártzius 30-kán éjjel
útazott által. Az útakon, a' hol elment, Frantzia
Gyalog tsoportok voltak kiasztatva. General Miol-
lis egy vállogatott Dragonyos kompániával és egész
Stábjával eleibe menvén, egész a' lovas kísérő tso-
portokig kísérté. Pesaronál hasonló pompával fo-
gadtatott a' Királyné General Lamarrois 's ennek
Stábja és a' vezérlése alatt lévő katonaság által.

Német Ország.

A' Hambnrgi Ujság írja Hannoverai levelek
után, hogy Milhand nevű Frantzia Generalis azt
a' kedves hírt vette volna Stafeta által Párisbol,
hogy Napoleon Császártól Grófi Diplomát és 30 ezer
Frankokból álló jövedelmű jofzágot kapott aján-
dékba.

Hir-adás.

Néhai Fő tiszteletű Superintendens Hunyadi Ferentz Urnak (Kinek majd minden Munkái Sajtóm alól kerültek ki) Ur Napok fzerént készített, 's el is mondott esméretes Catechisatioja, mellynek ki-adására való fzündékát az el múlt 1807-dik Eszt. ben T. Molnár Ferentz Veröczei Predikátor Ur köz-hirré tette, most már a' Sajtóm alatt vagyon. Minthogy mindenfelöl a' Nemes Hazából sürüen jönnek hozzám az azt tárgyzó tudakozó levelek és jelentések, és már a' Subscribens Urak is szép számmal vagynak: kötelelségemnek esmérem lenni a' nagy erdemü Publicumot a' felöl bizonyofsá tenni, hogy azon betses munka, e' folyó Eszt. ben Medárdusi Pesti vásárra tökéletesen el fog készülni. Noha már tsekély a' köz ezen hiradás Datumá, és a' meg nevezett Medárdusi Pesti vásár között; de még is azoknak is, a' kik magokat ennek meg vétele felöl addig is előre jelentik, egy egy Exemplum melly közel 40 árkusbol álló léfzen, 30 X. rál oltsobben adodik mint másoknak. A' kik tehát a' fenn meg nevezett tudós Munkát megakarják fzerzeni tésék neveiket a' meg nevezett Nagy erdemü 's tiszteletű Uraknál előre fel írni vagy iratni:

Debreczenben Nemes Barta Istvány Compactor Urnál.

Patakon T. T. Rozgonyi Jósef Professor Urnál.

Pápan T. T. Tóth Ferentz Professor Urnál.

Pesten Nemes Kiss István Könyváros Urnál.

Füzes-Gyarmaton a' Garan mellett T. T. Nímeth Ferentz Predikátor Urnál.

Komáromban T. T. Etsedi János Professor Urnál.
Költ Váczon 4-dik April. 1808.

Máramarósi Gotláb Antal
Typografus.

Csalloköznek közepén a' Posenből Komárom felé vivő országút mellett Szász helységben lévő fogadó, jövő Május hónap' 12-dik napján a' többet ígérőnek, Licitatio által néhány esztendőkre arándába fog adattatni. De a' Cautiot a' Licitatio után, mostanság kelő pénzben, azonnal le kell tenni.

Jelentés a' Pnblicumhoz.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Minekutánna e' hónap' 19-kén az innen éjjel Magyar ország felé indúlt Rendes Postát valami útonállók Schwechet és Fischament között megtámadván, a' Temesvári, Szebeni, Kolosvári, és Károlyvári Ujság és Leveles pakétamokat, rész fzerént megnyitogatták, rész fzerént egészízen félllyelfzaggatták volna : tehát jelentődik, hogy a' kiknek a' megnevezett pakétumokban leveleik találtattak, ezek eránt a' Cs. K. Fő Postahivatalnál tudakozódhatnak. Béts, April. 22-kén, 1808.

Cs. K. Fő Posta Praefectúra.

P. D.

H i r - A d á s .

Ha valaki a' Világ nevezetesebb Törté-
neteit vizsgálván , láttya azokban , hogy a'
feg hatalmassabb Országok , melly hirtelen
támadának , és ismét elenyészének , hogy a'
roppant Persiai Birodalom tsak három száz
Eszteendőig sem állhatott fenn , hogy a' Ma-
cedoniabéliek , minekutánna a' Lyncurgus Tör-
vényeivel szinte nyóltz száz Eszteendőig,
úgy az Athenebeliek is a' Szolonéval három
százig hasznossan éltek , és azok mellett vi-
rágzottak vólna , végre Idegen Nemzetek-
nek hódoltak ; hogy Róma , ez a' Világ Hó-
doltatója , Lételének mintegy ezer , két száz ,
hufzon kilentzedik Eszteendeje tájján a' Bar-
barusok hatalma alá esvén felosztatott , és
eldaraboltatott , 's mind ezek mellett meg-

gon-

gondolja, hogy Magyar Ország, Európában, a' maga Ösi Kormány-Alkotmánya (Consitutio) mellett már tsak nem ezer Esztendőktől fogva fenn-áll, valóban fennakad, és alig tudja eléggé megfontolni, hogy ezen különös Történetben mit kellesék nékie inkább tsudálni? Törvényneinek bölts Rendeléseit ditsérje-é? Vagy pedig példa nélkül való álhatatosságát magasztalja egy olly Nemzetnek, melly a' legzürzavarosabb, és tsak nem szüntelen tartó háborús Időkben-is a' maga Kormány-Rendjét tántorithatatlanúl fentartotta. A' honnan kiki önmaga Tudni kívánásától, ezen különös figyelemre méltó Kormányalkotmánynak, mint a' melly a' legrégibb Császári Háznak Óltalmára - is érdemes lett, és e' Nemzet erköltsi Nemes Tulajdonságinak 's Nagy-Lelkűségének közélébről való megesmérésére, mint egy ragadtatik; 's majd igen könnyen-is állaláthattya, hogy a' Magyar Kormányalkotmány Hadi fundamentomon épült, hogy az Álhatatosság, Bátor szív, Hirtelen maga meghatározás, Fejedelméhez való Hűség, és

a'

a' Haza szeretete, mint megannyi Esmértő-Jelei legyenek e' Nemzet Erköltsi Tulajdonságának, és hogy kitkit közüle egyedül vitéz Tettei nemesitene, nem különben mintha Magyar Országot maga a' Természeti Hadi Vitézek Nevelő Oskolájává, és mindenféle Jeles-Tetteknek Tanuló Helyévé rendelte volna.

Ezeket mind e' szerént tapasztalván, ki gondolhatna, hogy egy illy Nemzet, a' ki Hadi Nagy Tetteire nézve a' Spartabeliekkal vetekedik, a' Hadi-Mesterséget minden részeiben a' legnagyobb Tökéletességre nevelte volna? Hogy sok Polybyusokat, Tempelhoffokat, Friderikeket, 's több, ezekhez hasonló Hadi-Talentomairól nevezetes Tudosokat kebelében ne nevelt volna? Azomban ha keresi, oh fájdalom! csak egyre sem talál, a' ki a' Hadi-Tudományoknak vizsgálásában valaha munkálódott, és ez illetén munkáját közre botsájtotta volna. Azon számtalan Nagy Vitézek, a' kikkel Magyar Hazánk méltán ditsekedhetik, 's a' kiknek

**

hi-

hirek és nevek egész Európa előtt esmeretes, mind tsak Idegenektől szerzették Hadi-Tudományait, és azért, hogy Hazájukat jobban tudják védelmezni, kénytelenek voltak idegen nyelveket tanulni.

Így gondolkodánk, és azonnal arra határozánk magunkat, hogy másoknak jó Példával elő menvén Utat törjünk, 's a' mennyire Tehetségünk engedi édes Hazánknek egy olly Munkával szolgáljunk Anyai Nyelven, melly a' Hadi-Mesterségnek minden nevezetesebb részeit magában foglalja, elhitetvén azt magunkkal, hogy ámbár ugyan ez egy légyen a' maga nemében nálunk, mindazonáltal abban, nem annyira annak tökéletes voltát, mint egyenessen a' Köz Jórátzó, és kedves Hazánknek Hasznára törekedő Szándékunkat fogja tekinteni. Melyről való Meggyőződés, és Nemes Hazánknek Nagy Lelkiségében az eránt helyezett tsalhatatlan Reménység, hogy ezt Jóvá hagyni, kegyessen elfogadni, és hathatóssan elő-is mozdítani méltóztatik, ben-

nün-

nünket annyira birt, hogy ezen Munkánk-
nak Első Darabát már a' Prés alá is adtuk,
és legközelebb ezen Czim alatt fog ki-jönni :

A'

Hadi - Mesterséget

tárgyazó szükségesebb Tudományoknak
Summás előadása.

Az egész Munka ezeket foglalja ma-
gában :

I. A' Hadi - Mesterségnek, a' legrégebb
Időktől fogva, egész a' Puska-pornak
feltalálásáig való Historiáját.

II. Szóll azokról a' Tudományokról, mellye-
ket egy Hadi - Tisztnek tudni szükséges:
p. o. Mathematikáról, Geographiáról,
Topographiáról, Hadi szem mértékrül,
's a' t.

III. Az Artilleriáról, vagy-is az úgy neve-
zett Pattantyúsi Mesterségről.

IV.

IV. Az Hadi-Építő Mesterségről.

V. A' Vár-vivásról és védelmezésről.

VI. A' Gyalog, és Lovas Katonaság Tevé-
réseiről, azoknak Elrendeléseiről, vagy
helyes állításairól, és más minémü-
seiről 's Tulajdonságairól.

VII. A' Hadi-Mesterségyől közönségessen,
mellyben t. i. az úgy nevezett Taktika
és Strategia a' legújabb mód szerént
adatik elő.

VIII. Betű szerént való Lajstroma minden
régí és újabb Hadi-Mesterségről Neve-
zetes Iróknak, Munkáival együtt.

Minden két Hólnapban egy Darab fog
ki jönni, az elsőn kívül, melly-is már, a'
mint fellyebbemlítettett, a' Prés alatt vagon.
Az Arra egy Darabnak, lágy kötetben 1 Rfl.
30 xr. lészzen, hanem az első Darab vételé-
vel 3 fl. fogletetödni Előfizetés/fejében, és
e' szerént az utólsót kiki fizetés nélkül fog-
ja megkapni.

Az

Az Előfizetések e'következendő Helye-
ken szedetnek bé: t. i.

P e s t e n , Eggenberger József, Kilián, és
Kiss István, Könyváros Uraknál.

E g e r b e n , Gyalogai Ignácz Úrnál.

K a s s á n , Landerer Ferentz Úrnál.

P é t s e t , Könyvkötő Gundel Maximi-
lián Úrnál.

P o s o n b a n , Schvajger András, Könyv-
áros Úrnál.

S z é k e s - F e j é r v á r o t t , Könyvkötő
Lang Ádám Úrnál.

N a g y - V á r a d o n , (Tit.) Professor Ke-
refztúri József Úrnál.

D e b r e t z e n b e n , (Tit.) Professor Sár-
váry Pál Úrnál, a' Ref. Colleg.

S z e g e d e n , Könyvkötő Killing József Úrnál.

K o l o s v á r o t t , (Tit.) Profess. Dani Sig-
mond Úrnál.

Jegyzés.

Jegyzés: Éppen, a' midőn már ezen Hir-Adásunk a' Prés alatt vólt, akkor tétetett közönséggé Jelentés által bizonyos ugyan Hadi-Dolgokat tárgyazó Munka illyen Czim alatt: *Hadi-Tudomány.* Mellyről-is, ámbár ugyan előre helyes Itéletet nem tehetnénk; a' mennyiben mindazonáltal annak kiadott foglalattyát akárki is ezen Mienkével összevetvén fontolóra veszi, kiki könnyen által láthattya, hogy amaz tsak némelly *Hadi-Tudományt* illető Jegyzéseket, e' pedig melly általunk kiadatik, a' Hadi-Mesterségnek minden részeit, annak rendje szerént Summásan előadja; elhagatván, hogy ezen Mienk tsak zsebbe való kis nyóltzad formában fognyomtatattani, mellyet akárki-is könnyen magával hordozhat mindenütt, amaz pedig a' mint a' Jelentés tartja, nagy nyóltzadban lesz, melly alkalmatlan a' hordozásra.
